

ANİTLER

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER SADECE EĞİTİM
AMAÇLI KULLANILMIŞTIR

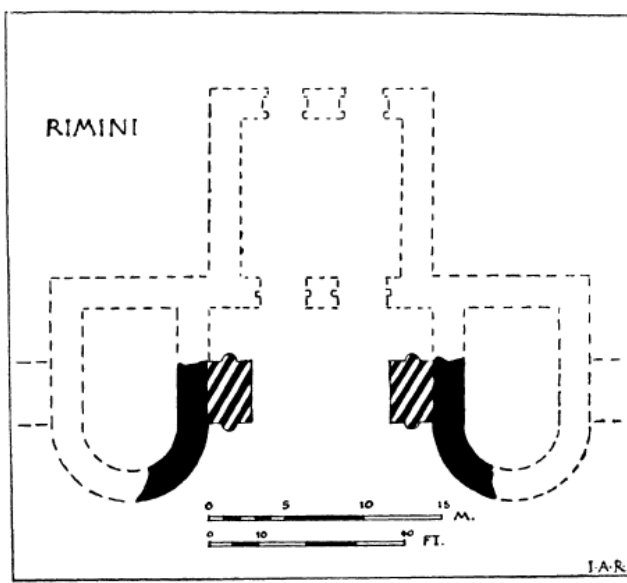

FIG. 7. RIMINI : PLAN OF SOUTH GATEWAY WITH MONUMENTAL ARCH BETWEEN THE FLANKING TOWERS
(The scale is approximate)

*Anıtlar

-Pilinius zafer kelimesinden bahsederken: **'navicio invento'** Terimini kullanır.

-MÖ.196'dan önce zafer takı görülmez.

-Zafer kutlamak için MÖ.5-4.yy'larda sütun dikilirdi.

-MÖ.196'da L.Stertinius İspanya dönüşünde kazandığı zafer anısına 'fornix' yaptırmıştır.

***Augustus dönemine kadar zafer anıtlarına ait kalıntı pek görülmez.

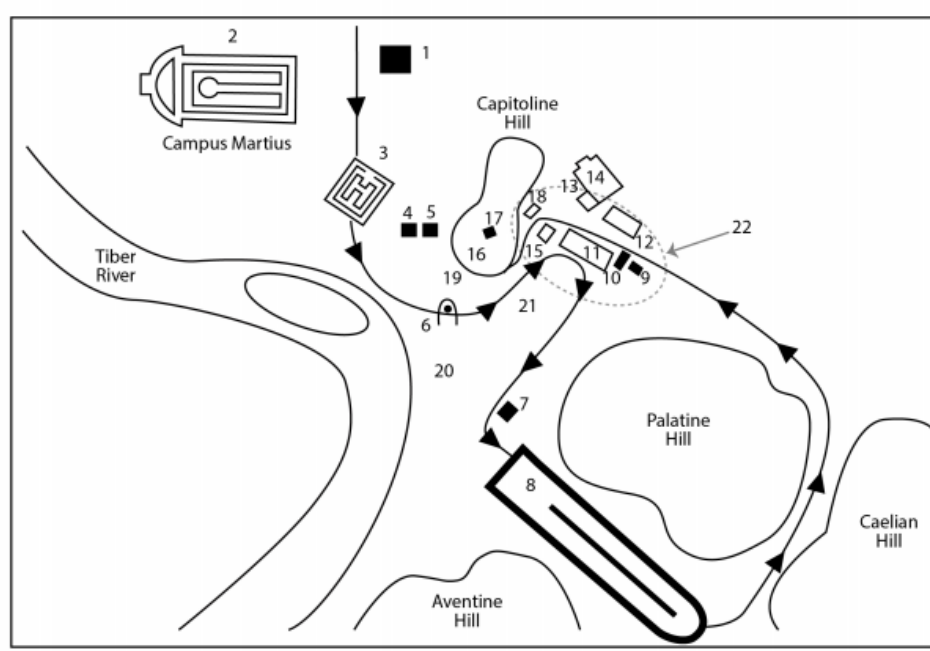
-Bilinen en erken örnek **Rimini**'deki, bir olayı kutlamak için yapılmış kemerdir (MÖ.27).

-Genelde erken örneklerde (MÖ.2.yy) üzerinde tanrı heykeli vardır: purification: arınma.

-Kökenleri orta doğu kent kapıları ile benzerlikte yatar. Ancak onlar şehir kapısı, **zafer anıtları/zafer takları/anıt-kemerler** ise genelde zaferle ilgilidir ve tek başlarına dururlar.

Spello, Porta San Ventura (Hispellum)
(Spello, Augustan colonisi olan Iulia
Hispellatum'da)

1. Villa Publica	10. Temple of Castor	19. Circus Flaminius
2. Theatre of Pompey	11. Basilica Iulia	20. Forum Boarium
3. Porticus Octaviae	12. Basilica Aemilia	21. Velabrum
4. Temple of Apollo	13. Curia Iulia	22. Forum Romanum
5. Temple of Bellona	14. Forum Iulium	
6. Porta Carmentalis	15. Temple of Saturn	
7. Altar of Hercules	16. Area Capitolina	
8. Circus Maximus	17. Temple of Jupiter Optimus Maximus	
9. Regia	18. Temple of Concord	

Fig. 2 Map: Sarah Midford and John Howell

*Anıtlar

-Önde gelen Roma vatandaşları onuruna dikilmiş anıtlar Roma coğrafyasının her noktasında yer alır.

-genelde *forum*'da yer alırlar.

-Anıtlar farklı tiptedir;

*heykeller

*atlı heykeller

*sütunlar

*yazıtlar

*Anıtsal onurlandırma zafer anıtları heykele sahiptir (Anıtsal örnekler MÖ.2.yy'dan itibaren sık görülürler).

*Anıtsal eserlerin kemerli örnekleri *fornices* olarak (t.*fornix*) bilinirler.

*Erken imparatorluk döneminde *arcus* (ç.*arcus*) kelimesi bu anıtları tanımlamak için kullanılır.

*Üçlü zafer takları ise genelde zafer kutlamak veya anmak amacıyla dikilmiştir.

Roma Şehir Unsurları Zafer Takları-Amaç

-Roma mimarisinin bir başka örneğidir (Roma'da sadece Forum Romanum'da 7 adet zafer takı yer alır).

-mekânsal mimari örneklerinin dışında bir yapıdır.

-Diğer yapılardan ayırdırlar.

-Roma'da yapılma nedeni zaferdir. (simge, propaganda).

-Roma'da inşa edilmelerinin diğer nedenleri:

1.politik,

2.genişleyen sınırlar,

3.bariş sağlama,

4.imparatorun Roma'ya dönüşü gibi.

-Eyaletlerde ise;

1.Kentin Roma egemenliğine girmesi,

2.imparatorun kenti ziyareti,

3.imparator ve tanrıların kutlanması,

4.imparatorun unvan alması,

4.sınırların belirlenmesi.

-Bunların dışında;

1.Kentin görünümü için,

2.Caddelere etki katmak için,

3.Cadde başı ve sonunun belirlenmesi için de taklar yapılmıştır.

Roma Şehir Unsurları

Anadolu Zafer Takları-Tipler

- 1.Tek geçiŐli
- 2.İki geçiŐli
- 3.Üç geçiŐli
- 4.Tetrapylonlar

1. Arausio Zafer Kapısı

Zafer kapılarının bilinen ilk taşan inşa edilmiş örneği güney Fransa'da Arausio kentinde (modern Orange kenti) yer almaktadır.

*Orange, M.Ö. 35 yılında Sezar'ın askeri lejyonu olarak emekli askerleri tarafından kurulmuştur.

- Bu bölgenin Romalılaşması ardından burada yaşayan yerli halk olan Galya'lılar zaman zaman Roma'ya karşı isyan etmişlerdir.

-M.Ö. 26 yılında Roma imparatorluğunun kuzeyde isyan eden Galyalılara karşı kazanılan zafer anısına zafer kapısı olarak inşa ettirilmiştir.

-Dolayısıyla İmparator Augustus döneminde inşa edilmiş bir yapıdır.

2. Roma Titus Zafer Kapısı

-M.S. 66 yılında Judea bölgesinde yaşayan tek tanrılı İbrani halkı burada egemenlik süren çok tanrılı Roma İmparatorluğuna karşı ayaklanır.

-O dönemde general olan Titus bu isyanı M.S. 70 yılında bastırır.

-Daha sonraki Domitian döneminde bu zafer anısına bir zafer kapısı inşa edilir.

-Roma'da Forum Romanum'a giden Via Sacra üzerine yapılır.

- Domitian'ın sevdiği mimar olan Rabirius tarafından yapılmış olabileceği kabul edilir.

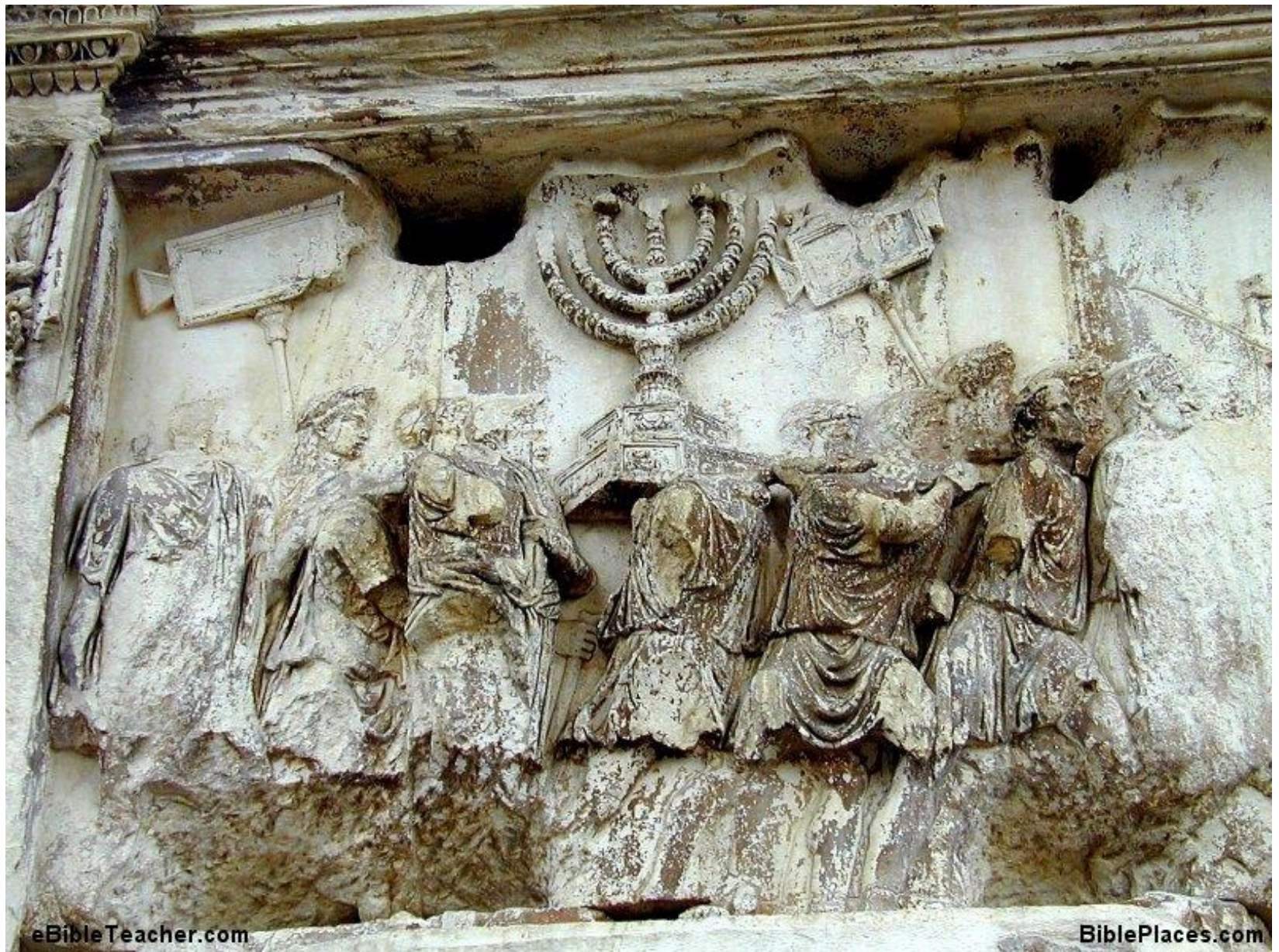

SENATVS
POPVLVSQVE·ROMANVS
DIVO·TITO·DIVI·VESPASIANI·F[ILIO]
VESPASIANO·AVGVSTO

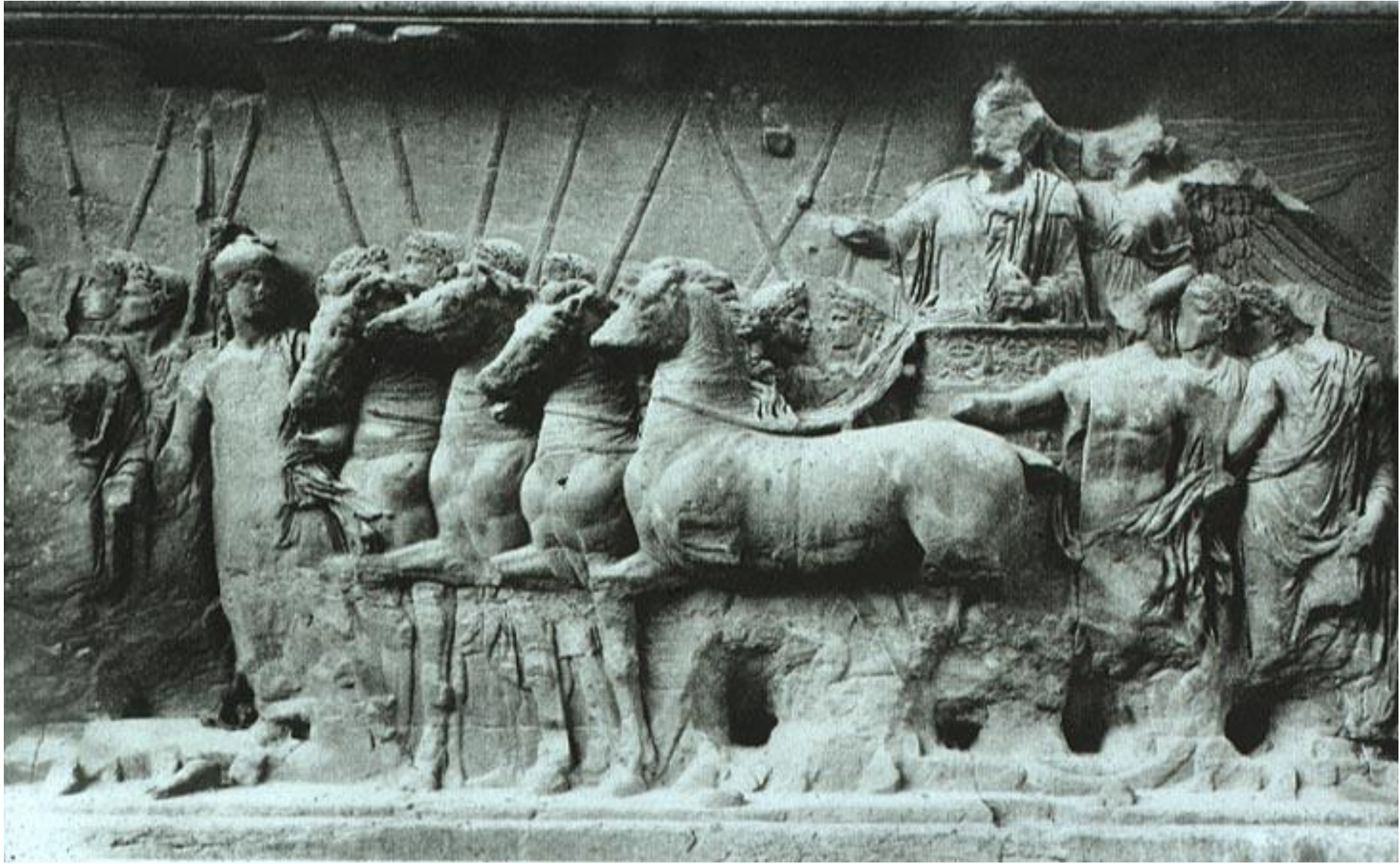

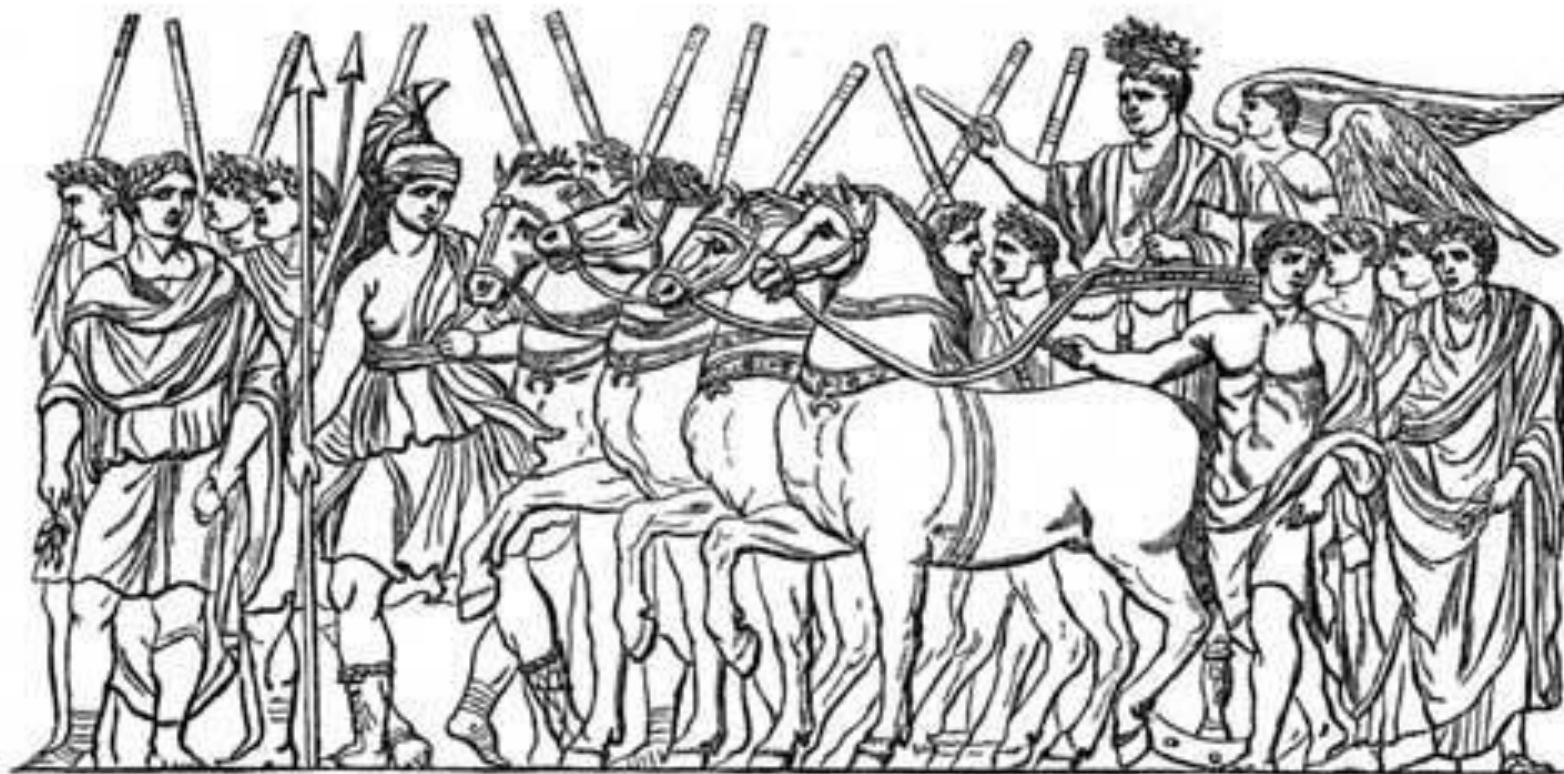

Menorah

“Triumphator” (Zafer Getirici)

3. Benevento Zafer Kapısı

-M.S. 114 yılında Roma senatosu ve Roma halkı tarafından İmparator Trajan'ı onurlandırılmak için Güney İtalya'nın önemli kentlerinden Benevento'da inşa ettirilmiştir.

-Via Traiana (Trajan Yolu) nın kente girişi sağlayan noktasında yapılmıştır.

-Yüzeyindeki kabartmalar İmparator Trajan'ın askeri ve sivil başarılarını resmetmektedir.

-Trajan'ın doğu'da isyan eden Parth'lara karşı kazandığı zafer anısına inşa edilir.

- Damascus (Şam) lu mimar Apollodoros tarafından tasarlanır.

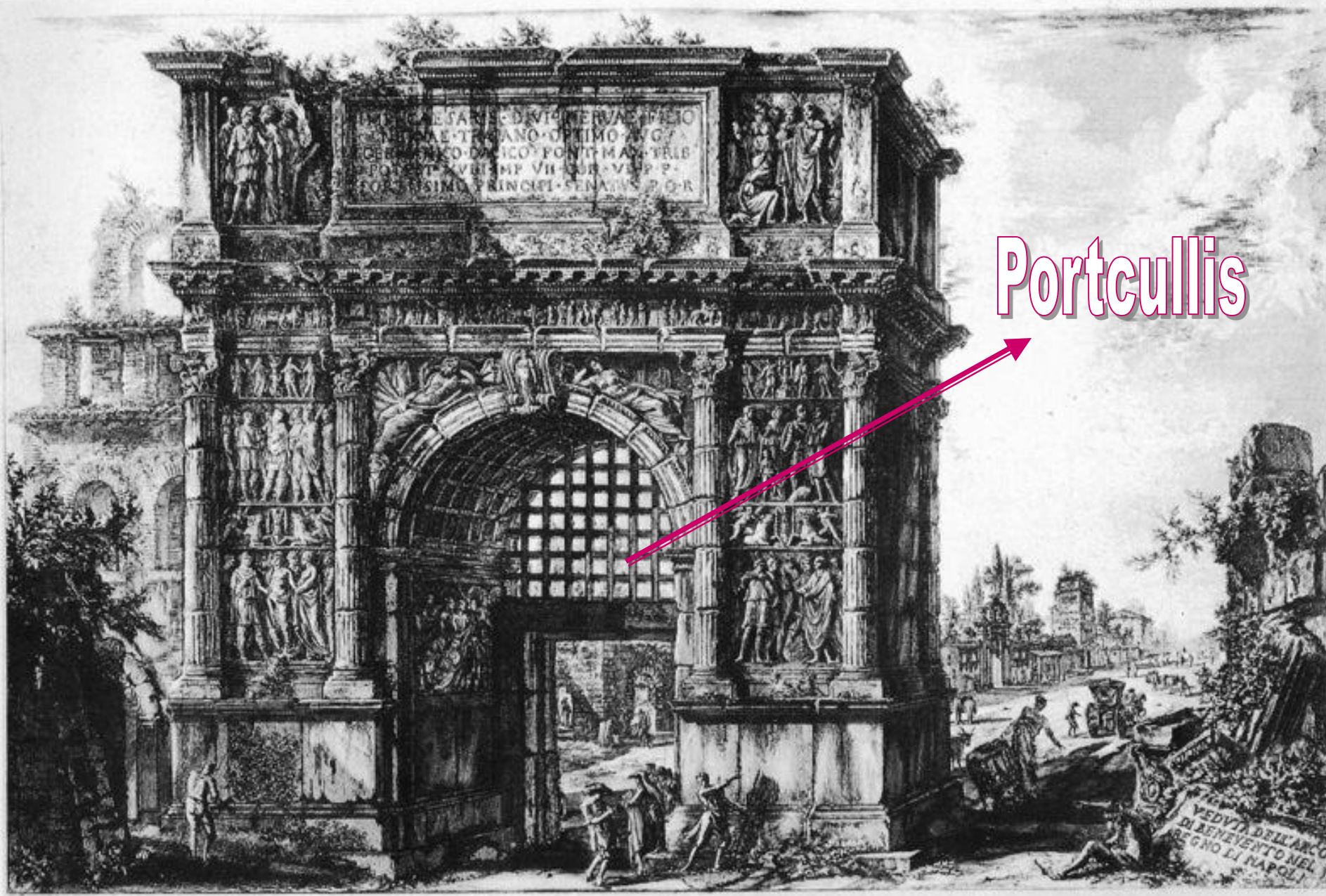

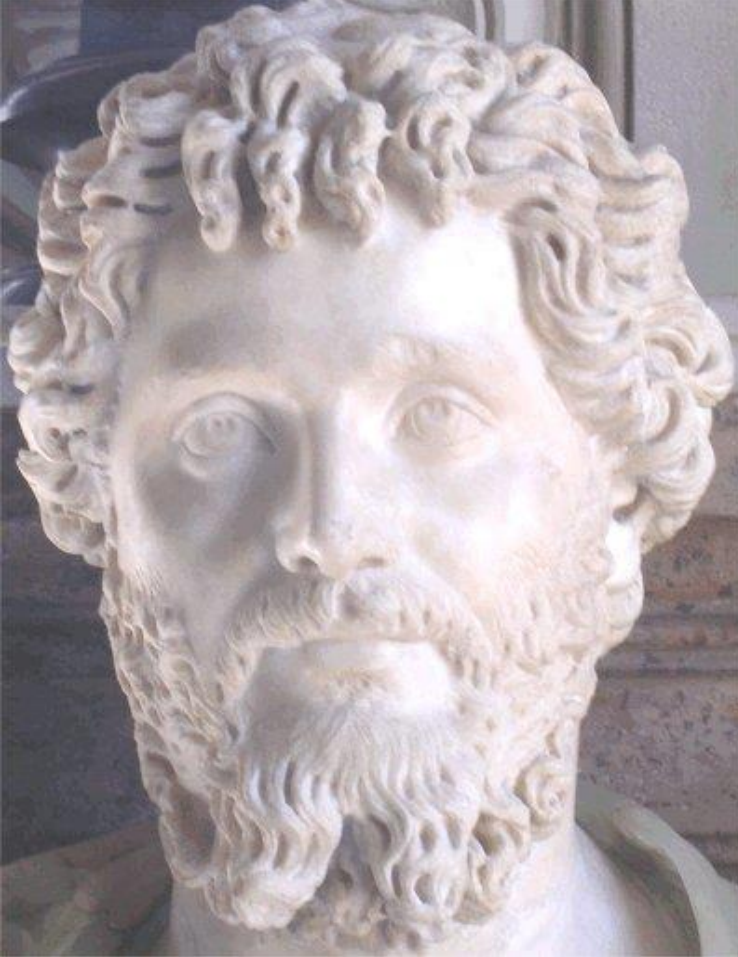

Portcullis

VEDUTA DELL'ARCO
DI BENEVENTO NEL
REGNO DI NAPOLI

4. Roma Septimus Severus Zafer Kapısı

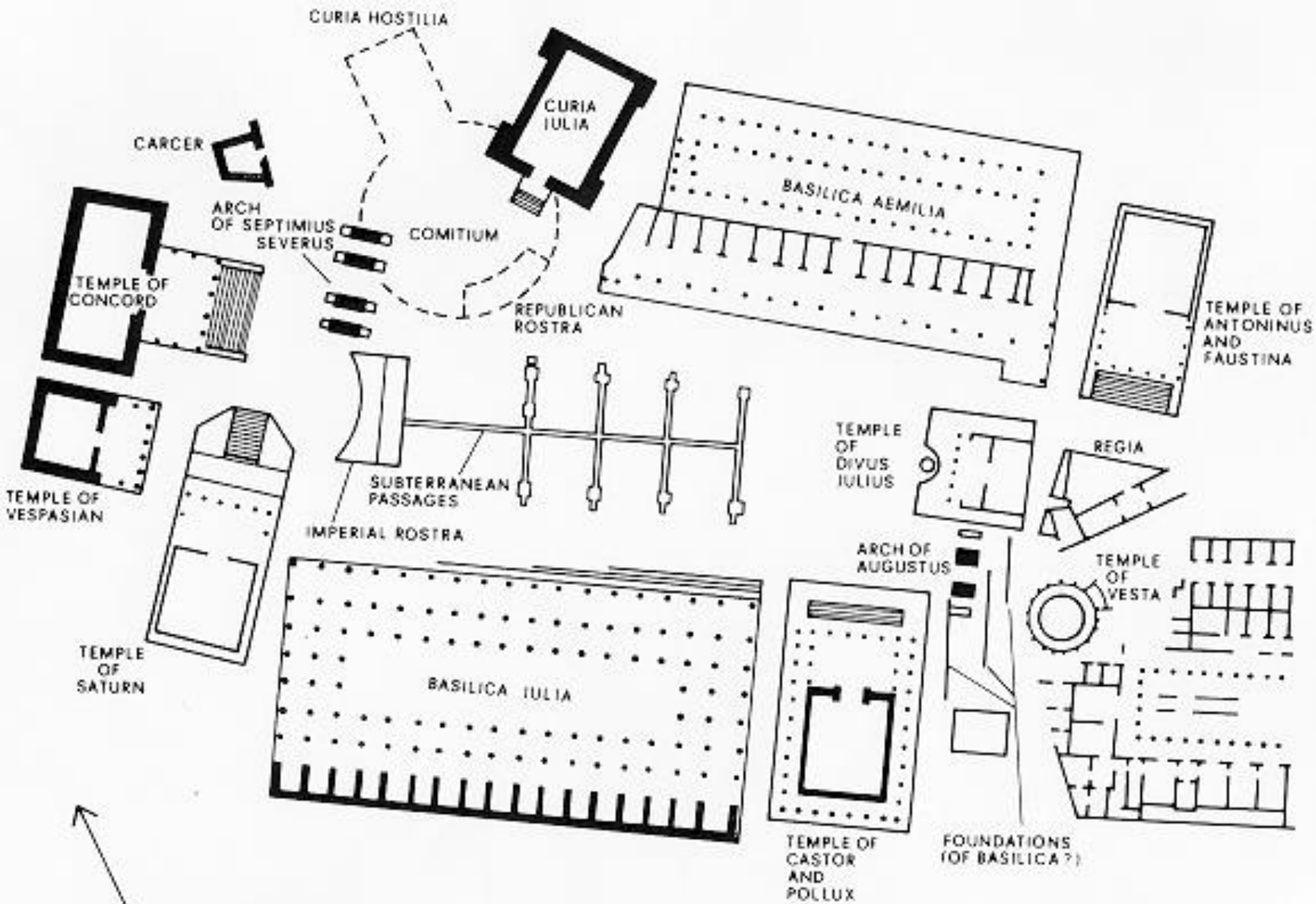

-Septimus Severus (M.S. 193-211). 23 m yüksekliğinde ve 25 m genişliğindeki ki bu zafer kapısı M.S. 203 yılında doğuda İran bölgesinin yerel halkı olan Parth'lara karşı kazandığı zafer anısına Forum Romanum'da Via Sacra (kutsal yol) üzerinde inşa edilir.

-Zafer kapısının üzerinde orjinalde 4 atlı bir araba (quadriga) üzerinde İmparator Septimus Severus ve oğulları Caracalla ve Geta yer alıyordu.

CAESARIS CONSTANTINI AVGUSTI OPTIMO PRINCIPI
SACRUM
PONTIFICIS MAXIMI TRIBVNI POTESTATIS IMPERII CONSILII PRACO ET
IMPERII CAESARIS AVRELII FILII NATI AVGUSTI FELICITER IVBNI POTEST VI COS PRO COS ET
OPTIMO PRINCIPI
ORBIS IMPERII RESTITVIT AM IMPERIVM QVI POPVLI ROMANI PROPAGAVIT
INSIGNIBVS VIRTVTIBVS EORVM DOMINORVM IS P Q R

The Forum Romanum

0 50M

IN
PARTICULARI
MPCAESMAYRE
OBREM?VBLICA
INSIGNIVS VIRT
VIRI
MPCAESMAYRE
OBREM?VBLICA
INSIGNIVS VIRT
VIRI

IMP CAES LVDICVS SEPTIMVS SEVERVS AVGVSTVS PATRIBVS SVBIVLIVS
PARTHICO ADIUVENIO MAXIMO TRIVMIFICVS P P
IMP CAES SEVERVS ALEXANDER AVGVSTVS PATRIBVS SVBIVLIVS
OF TIVMIFICVS P P
OBREM PVBLICAM RESTITVIT AMERIVM QVE POPVLI ROMANI PROPAGATVM
IN SIGNIBVS VIRTVTIBVS EORVM DOMITORIVS P P

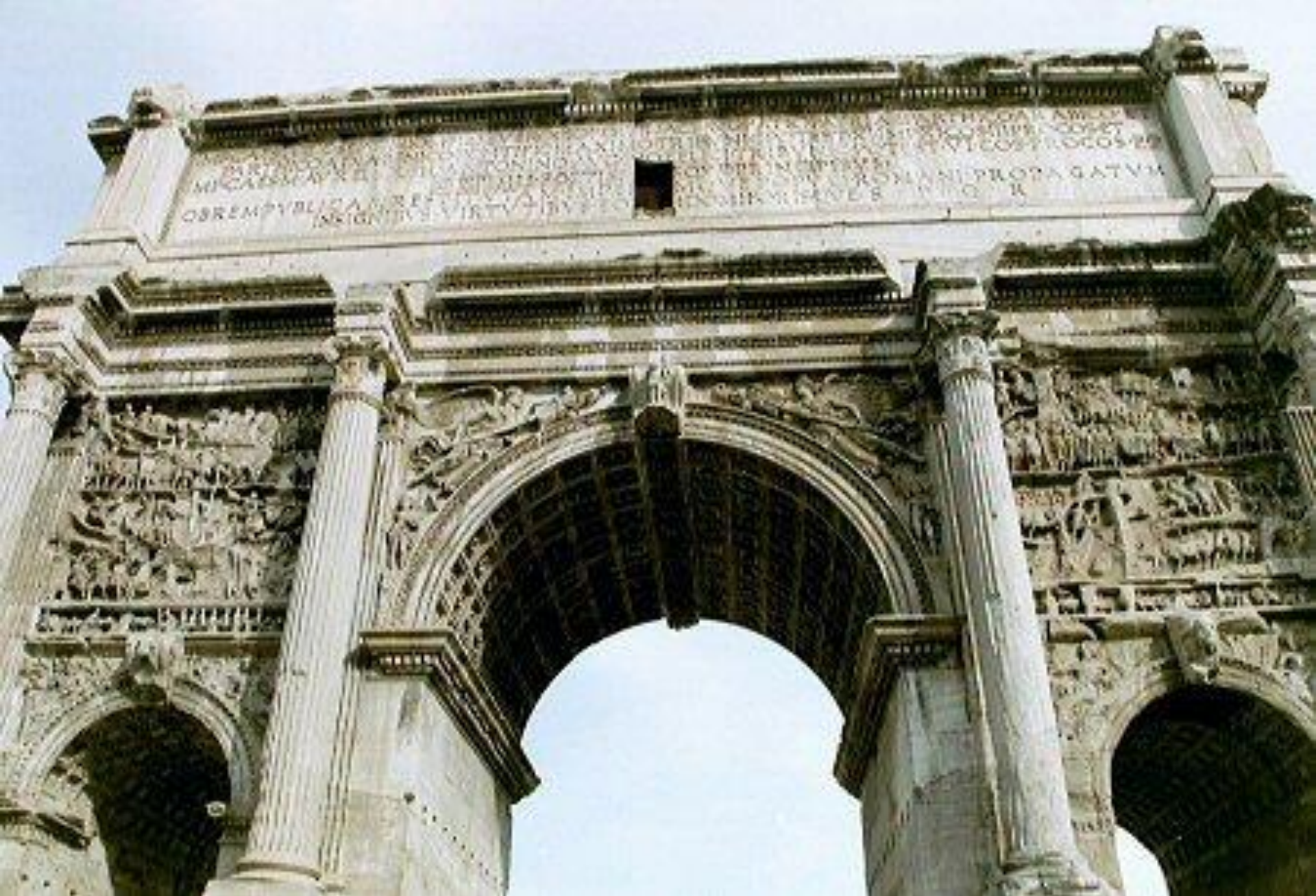
IN CAESARIS DIVI MARCI AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
PARTHICQVAM PACIS AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
MPCAESARIS FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
OBREMPVBLICA RESCITVTAM
OSIGISVYIRTVTAN

IN CAESARIS DIVI MARCI AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
PARTHICQVAM PACIS AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
MPCAESARIS FELICIS OPTIMI PRINCIPIS

IN CAESARIS DIVI MARCI AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
PARTHICQVAM PACIS AVGVSTI FELICIS OPTIMI PRINCIPIS
MPCAESARIS FELICIS OPTIMI PRINCIPIS

IMPCAES SPTIMVS SEVERVS OPTIMO PRINCIPI PATRIAE PARTHICO ARABICO
PARTHICO ADIABENICO PONTIFICI MAXIMO TRIBVNIC POTEST XII IMPXICOS III PROCOS ET
MPCAES M AVRELI ANTONINO AVG GEBELICITRIAVNIC POTEST VI COS PROCOS P
PTIMVS SEPTISS SOVERE INCIPIVS
OBREM PVBLICAN RESITTY TAM IMPER MOVE POPVLI ROMANI PROPAGATVM
INSIGNIVS VIRTVTIBVS ED DOMINORISIVE S P Q R

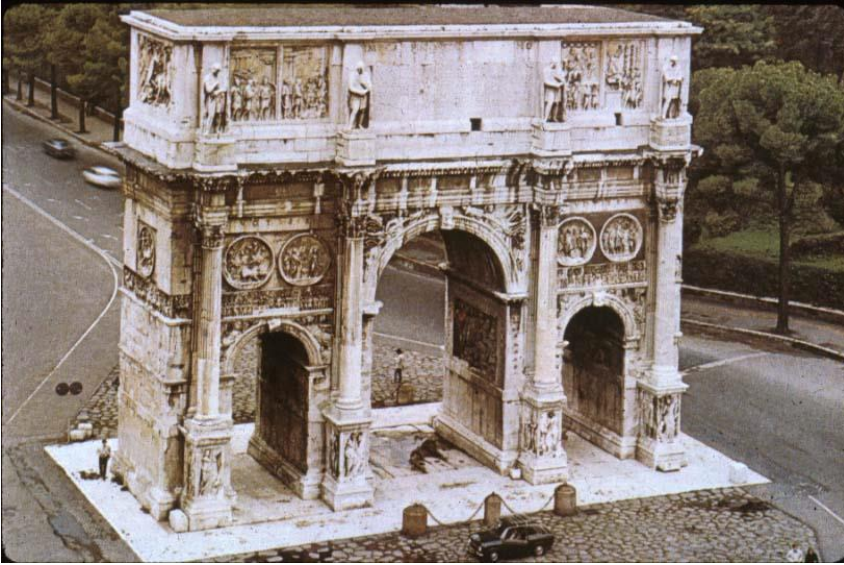
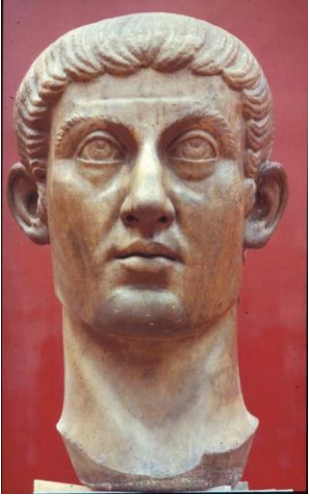

5. Constantine Zafer Kapısı

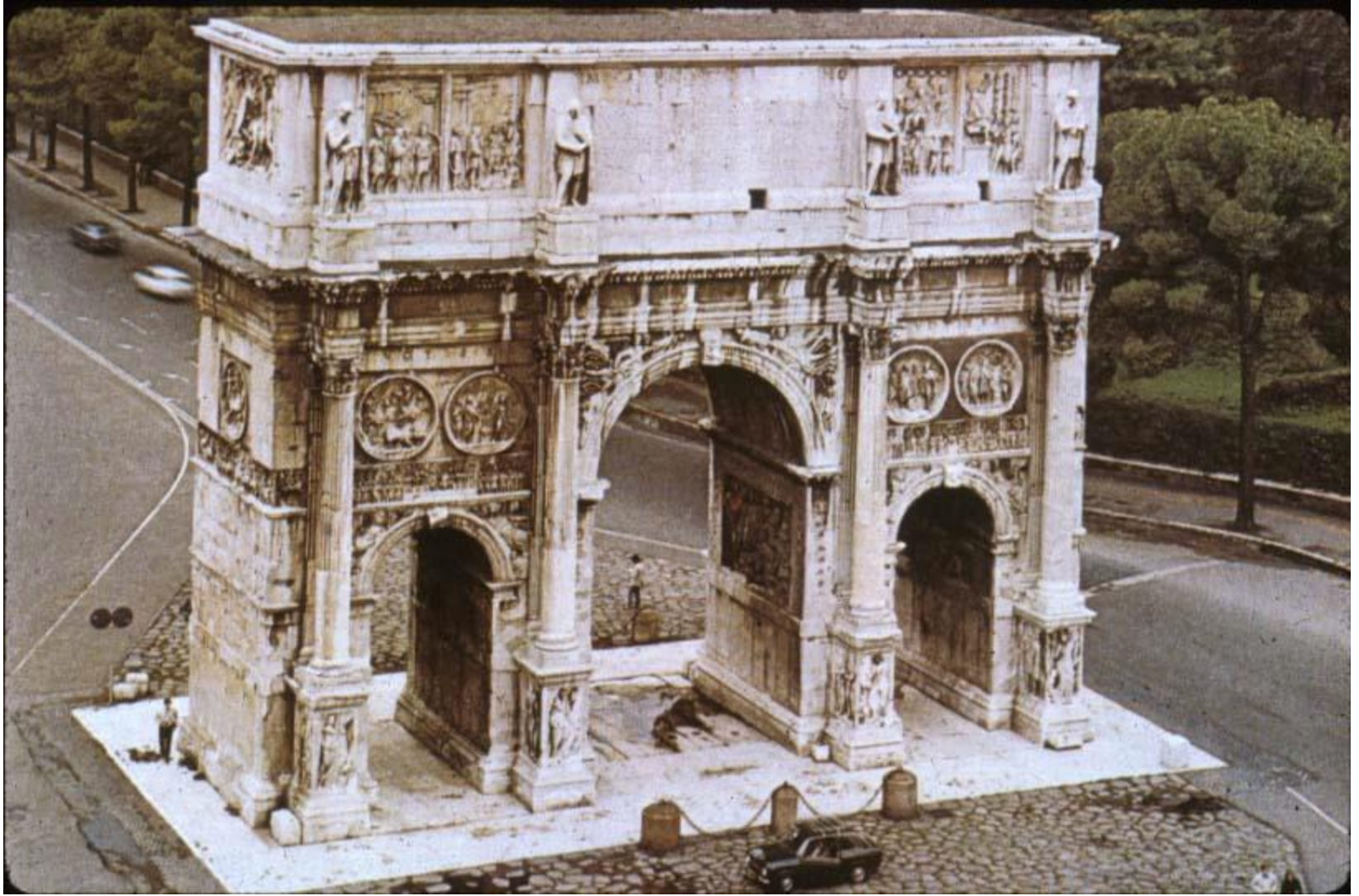

-M.S. 312 yılında ünlü Milvian Köprüsü savaşı ardından Roma senatosu tarafından İmparator Constantine'i onurlandırmak için Roma'da Colesseum yakınında inşa edilmiştir.

-Septimus Severus kemerini örnek alarak yapılan bu zafer kapısı 21 m yüksekliğindedir.

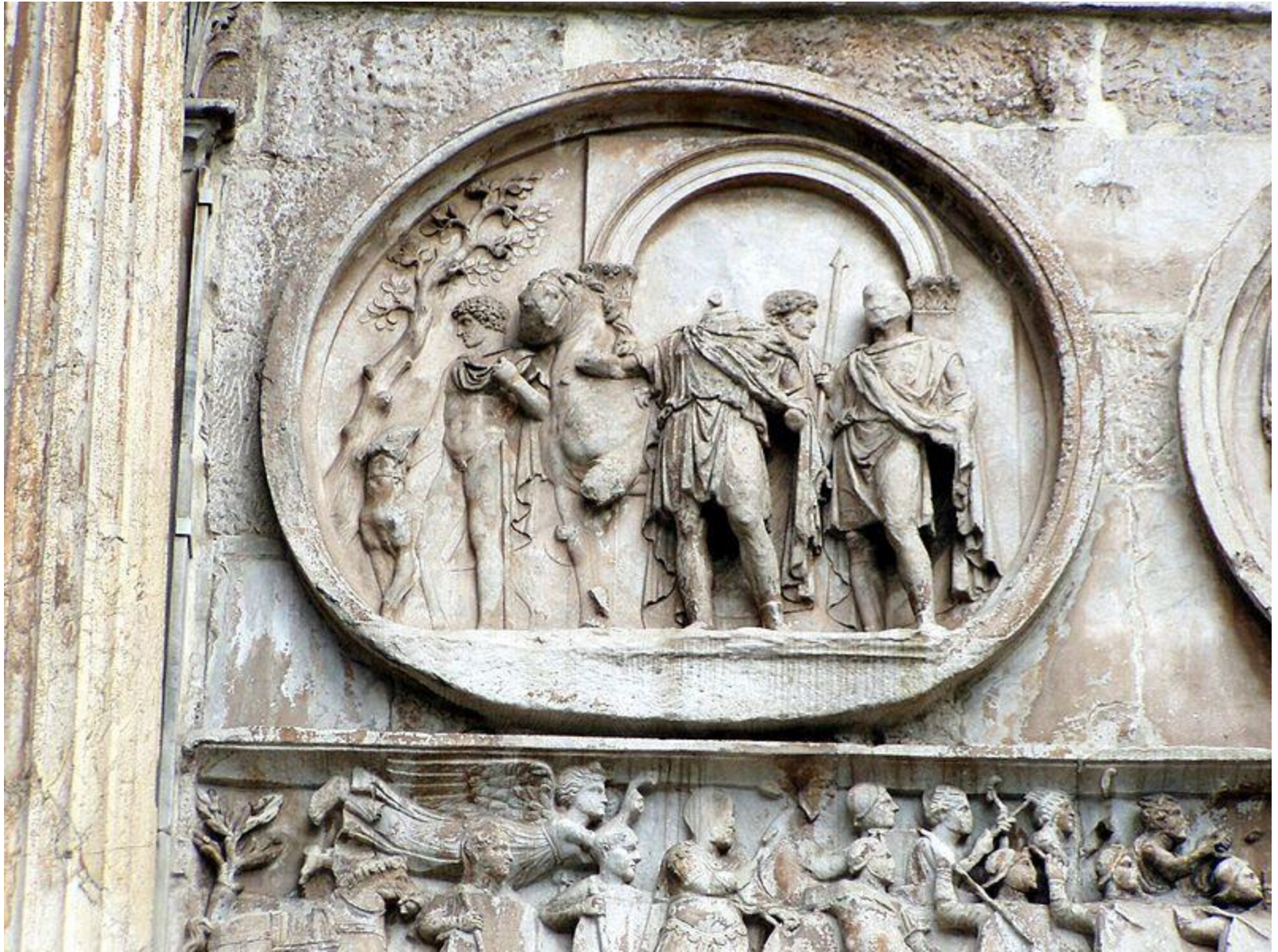
-Cephelerinde İmparator Constantine'in hem askeri hem de sivil başarılarını resmeden kabartmalar yer alır.

-Kabartmaların bazıları Trajan veya Hadrian gibi imparatorların dönemlerine ait yapılardan alınarak yeniden kullanılmıştır.

Eyalet örnekleri

- Patara – Likya
- Timgad – Kuzey Afrika
- Attalia (Antalya)- Pamphilya
- İsauria-Pisidya

4. Patara Zafer Kapısı, Likya

-Roma dönemi Anadolu ve Likya'nın ilk konsülü Mettius Modestus'u onurlandırmak için Patara kentinin girişine M.S. 100 inşa ettirilmiştir.

-Yaklaşık olarak 10 m. yüksekliğinde ve 19 m. genişliğindedir.

-Takın her iki yüzünde heykellerin konulduğu boşluklar dikkati çekmektedir.

-Büyük olasılıkla buralara valinin, ailesinin veya kent yöneticilerinin büstleri konulmuştur.

-Kuzey cephesindeki bir yazıtta:"Likyalıların metropolü Patara'nın halkı tarafından.." inşa edildiğini ifade eder.

4. Timgad takı, Trajan Dönemi

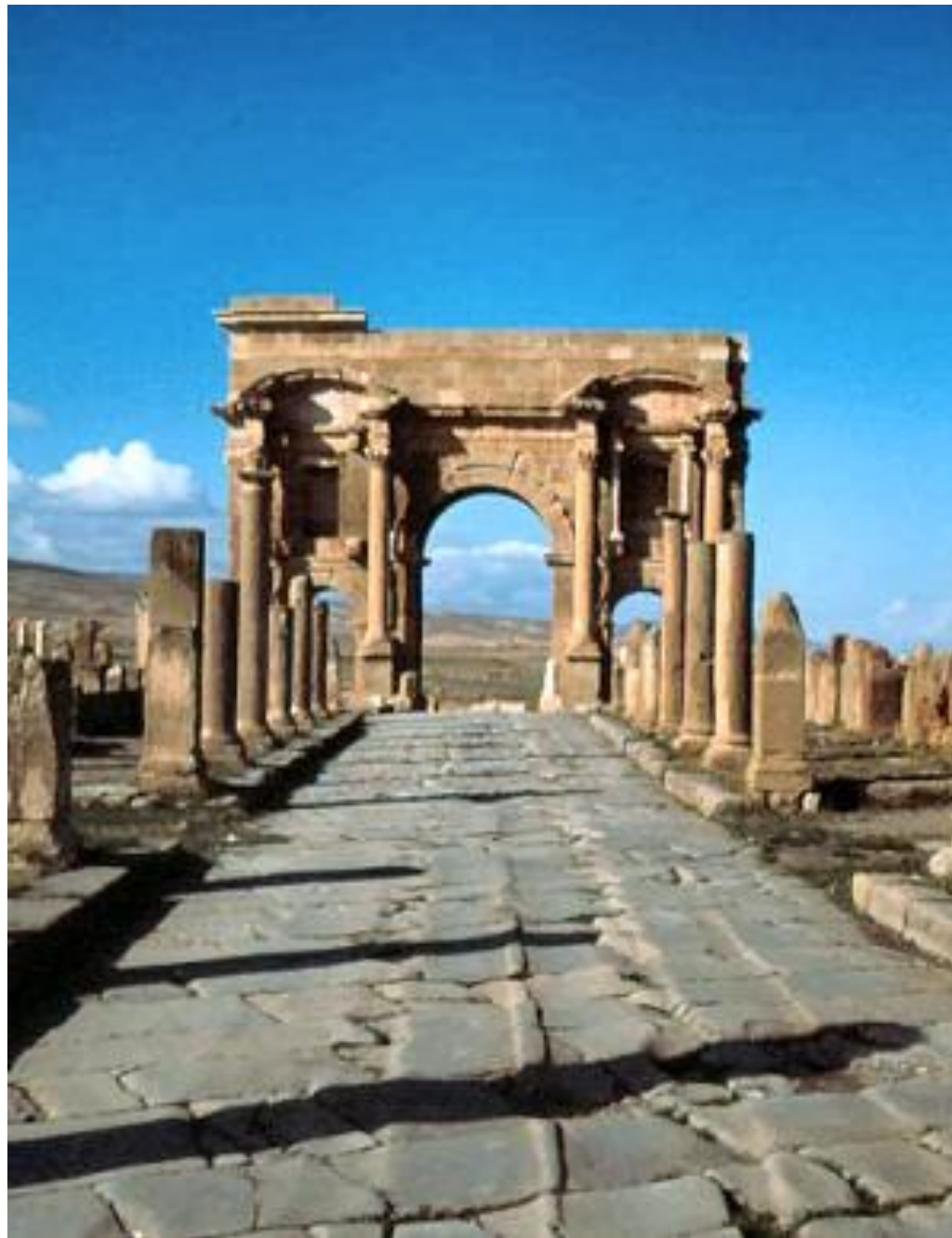
-Timgad Kuzey Afrika'da bugünkü Cezayir'de İmparator Trajan tarafından askeri bir koloni olarak M.S. 100 yılında kurulan bir kenttir.

-İyi korunmuş kalıntılarından dolayı daha çok Afrika'nın Pompeii'si olarak bilinir.

-Özellikle "grid" plan tasarımı ile çok dikkat çeken bir şehirdir. 12 m yüksekliğindeki Trajan tak yapısı 3 kemerli olup kumtaşından yapılmıştır.

-Cephesinde Korint sütunları ile hareketlendirilmiştir.

Attalia (Antalya) Hadrian Dönemi

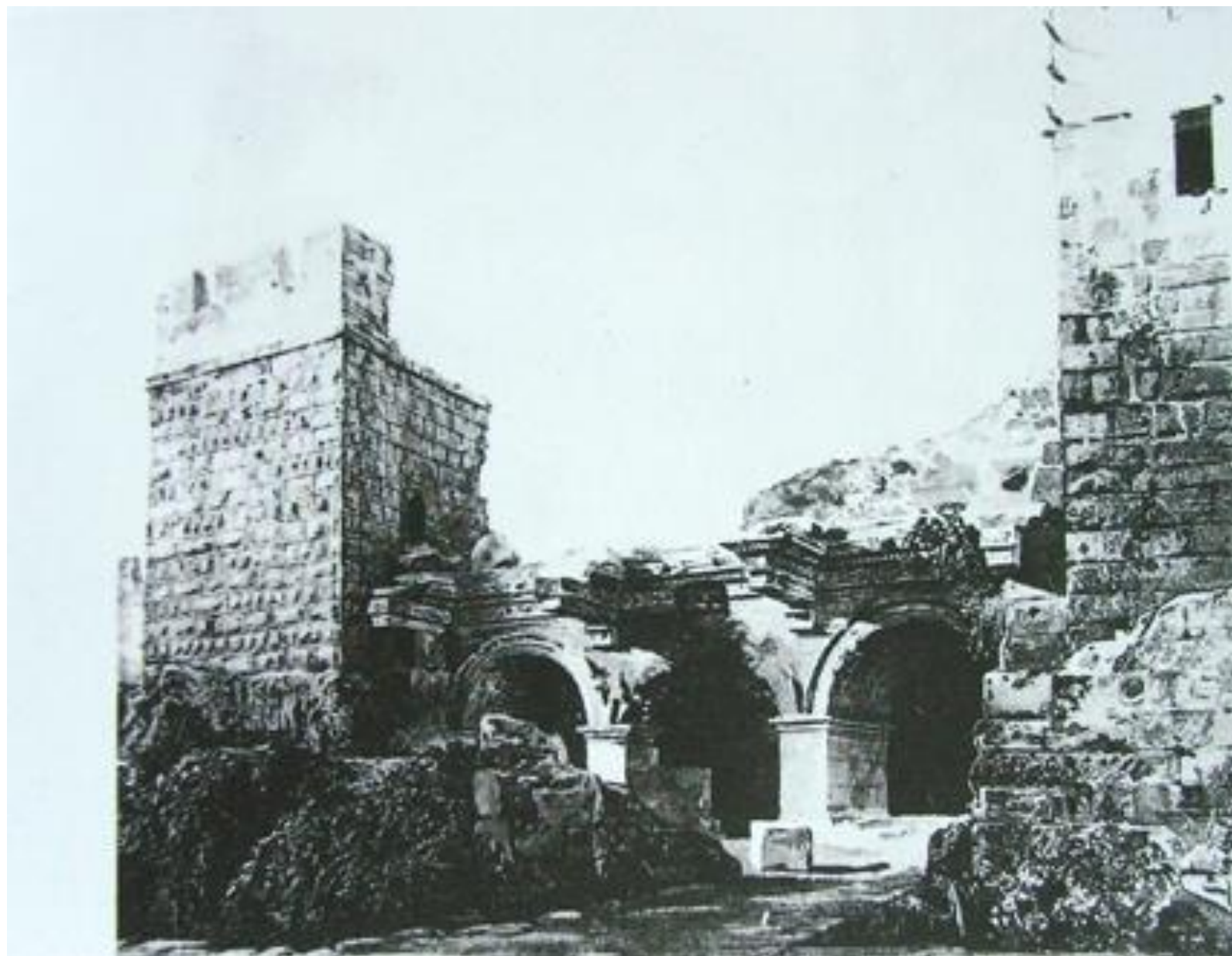

-Pamhylia bölgesi önemli Roma kentlerinden olan Attalia (modern Antalya) ya M.Ö. 130 yılında ziyarette bulunan İmparator Hadrian'ı kente gelişi nedeniyle onurlandırmak için inşa edilmiştir.

-Attalia kenti M.Ö. 150 yılında Pergamon kralı II. Attalos tarafından kurulmuştur.

-Üç girişli olan bu takın en önemli özelliği önde serbest ion sütunlarınının yer almasıdır.

Isauria Zafer Kemerini

- Pisidya bölgesinin önemli kentlerinde Hadrian Döneminde inşa edilmiş tek girişli bir zafer kemeri.
- Tek girişli olması açısından Roma'da yer alana Titus takına karşılaştırırsak İsauria örneğinin son derece sade olduğunu görmekteyiz.

